

KUSTBON

Nr 2 - Årgång 10

ORGAN FÖR
ESTLANDSSVENSKARNA I SVERIGE

Maj 1953

Nucköslätten — av folkhumorn döpt till Oceanen — var under vintern de vägfaranandes fasa, men erbjöd på våren och sommaren en strålande anblick: de stora vidderna översållade med blommande ljung och ängsblommor. De sankare delarna lämnade förträffligt bete för de hundratals får som räknade området från prästgården till Sutlep-viken som sina domäner. Vipor och vadarfåglar trivdes också förträffligt och läto sina lockrop blandas med vallgossarnas hoande.

Utgiven av Svenska Odlingens Vänner.

Redaktör och ansvarig utgivare: *Manfred Nyman.*

Red.-sekr.: *Lars Broman.*

Red. och Exp.: Tunnelgatan 23, 3 tr., Stockholm.

Kustbons postgiro: 19 72 07.

Utkommer 1953 med sex nummer.

Prenumerationspris 1953 5 kr.

Annonspis: 1/1 200:—, 1/2 115:—, 1/4 60:—,
1/8 35:—

Förlovnings-, vigsel- och födelseannonser 5 kr.

Dödsannonser 20 kr.

Härnösand 1953 - Härnösands Boktryckeri Aktiebolag

En märklig folkförflyttning och förvandling

Kustbon är härmed i tillfälle att återge en intressant skildring av de tvångsförflyttade karelarnas sociala anpassning i den nya omgivningen. Karelarnas situation företedde många slående likheter med vår egen och man får väl anta, att de kretsar i Sverige som buro ansvaret för vår kolonisation hyste samma farhågor som motsvarande personer i Finland. Utvecklingen har emellertid visat, att karelarna, liksom även estlandssvenskarna, förvånansvärt snabbt anpassat sig efter den nya miljön, varför några märkbara störningar och missanpassningar lyckligtvis ej kunnat konstateras.

Artikeln är författad av den kände finlandssvenske publicisten

FREDRIK VALROS

I omedelbar anslutning till uppgiften att ordna de 450.000 förflyttade karelarnas ekonomiska utkomstmöjligheter i deras nya hemorter frågade man sig, huru den sociala anpassningen skulle lyckas. Det fanns ju den risken att karelarna, som ur sin synpunkt hade anledningar till missnöje, skulle bilda oroshärdar med en negativ inställning

Det bör kanske framhållas att den konstnär som C. Russwurm anlidade till att återge estlandssvenska folkdräkter hette H. Schlichting. Av senaste numret av Kustbon kan man möjligen få den uppfattningen att Russwurm själv ritat dräkterna. (C. Russwurm: Eibofolke oder die Schweden an den Küsten Ehtlands und av Runö).

till omgivningen och till samhället över huvud taget. Många räknade också med, att emigrationen skulle gripa omkring sig bland de förflyttade, och att de lägenheter, som de fått med stöd av jordanskaffningslagen, till allra största delen skulle bli föremål för osunda manipulationer.

Dessa förutsägelser har emellertid i stor utsträckning visat sig oriktiga. I den stora undersökning om huru karelarna anpassat sig i de nya förhållandena, vilken letts av professor Heikki Waris, klarläggs det att de ackomoderat sig förvånansvärt väl, att den starka borgerliga och socialdemokratiska majoriteten bland dem varit ägnad att motverka den yttersta vänsterns förehavanden. I många fall har karelarna på grund av sin livlighet bidragit till ett kulturellt uppsving i de orter, där de blivit bofasta. Någon påtaglig emigration av karelare till Sverige eller till Kanada kan man inte tala om. Måhända har ersättningsproblemen utgjort ett hinder; emigranterna kunde ju inte räkna med några ersättningar. Det bör också nämnas, att karelarnas närmaste grannar, savolaxarna, inte heller lagt i dagen någon påfallande lust att emigrera. I vida mindre grad än vad många experter antog har karelarna sålt sina nya lägenheter, som allmänt är av småbrukstyp. En annan fråga är, var nästa karelska generation kommer att finnas, om de fortsätter som jordbrukare eller flyttar till städernas och tätorternas industrier.

Ett bekymmer, som redan de första åren diskuterades i de speciellt karelska publikationerna var, om karelarna i sina nya miljöer skulle bevara sitt landskapskynne. Skulle de alltjämt känna sig som karelare eller skulle de sammansmälta med den ursprungliga befolkningen och bli främmande för de stämningar som givit färg åt den generation, som fötts och fostrats i Karelen? Den tidigare nämnda undersökningen ger vid handen, att barnen på en överraskande kort tid gått upp i den omgivning, där de befunnit sig. Stickprov som år 1949 verkställdes i några skolor i Tavastland och i den del av norra Karelen, som Finland fick behålla, avslöjade att barnen inte ens kunde säga, vilka av dem som tillhörde den förflyttade befolkningen. Förmågan att skriftligen uttrycka sig på någon karelsk dialekt var även ytterst sällsynt.

Det har varit en önskan, framförd av ledande karelska kulturpersonligheter, att karelarna skulle upprätthålla ett eget föreningsliv med egna bildningsorganisationer. De yngre släktleden förefaller att vara tämligen svalt intresserade för dessa strävanden. Värmen har inte heller ökat under årens gång. Procentsiffrorna, byggda på intervjuer och besvarade frågeformulär, visar att den karelska "separatismen" — om ett sådant ord kan användas — får ett allt svagare underlag.

Inom ett område har någon betydelsefull anpassning likväl inte konstaterats. Det området är de politiska åsikterna. De förflyttade karelarna förefaller att ha blivit sina gamla partier trogna. Det agrariska bondeförbundet har länge haft ett starkt grepp om karelarna och det greppet har snarare blivit fastare än svagare efter "evaku-

Domprosten Nils Bolander:

TYFONENS "ÖGA"

Över Mästarens möte med förnekaren Petrus i den arla morgonstunden vid Genesarets sjö sänker sig den heliga stillheten. Samma stillhet som kan sänka sig ned över en ensam bedjare eller över en hel församling, då Guds ande är på färde.

Det är vår tids stora nöd att vi inte ger oss tid att ta emot den heliga stillheten ur Jesu hand. Hur skulle det vara om vi varje morgon vi vaknar försökte tränga undan alla andra tankar för en enda: att ta den innevarande dagen ur Mästarens hand. Innan du och jag tänker på våra nära och kära, på vårt arbete och våra bekymmer och fördjupar oss i tidningarnas olyckskrönikor borde vi tänka på Mästaren och ta den dagen som nalkas och alla den dagens människomöten, mödor, påfrestningar och glädjeämnen som en sällsam gåva från honom just för den dagen. Då ska det säkert förunnas oss att mitt i all oron få leva vår bråda dag mitt i den heliga stillhetens tempel.

Några djärva amerikanska flygare sökte göra en vetenskaplig studie av en tyfon med hjälp av ett specialtrimmat flygplan. När en väldig tyfon över Karibiska sjön inrapporterades, flög de den tillmötes. De såg en virvlande tvåtusen meter hög vattenpelare brusa fram över vattenytan. Dess omkrets var flera sjömil. Vindstyrkan ökade våldsamt. Planet höll på att slitas i stycken. Men plötsligt upphörde vindtrycket. De hade flugit in i tyfonens "öga", det stilla området i

eringen". Nämnas kan att den yttersta vänstern vid riksdagsvalet vintern 1945 fick blott 11 procent av den förflyttade befolkningens röster, medan samma vänster erhöll 24 procent av rösterna i hela landet. Inte utan skäl har karelarnas borgerliga förespråkare hävdad, att de bidragit till att ändra södra Finlands politiska ansikte.

Hur länge skall det dröja förrän karelarna helt sammansmultit med sin finska omgivning? I den undersökning, som här återopats, heter det att mer än hälften av de förflyttade tror, att assimilationen skall kräva högst 30 år. Medvetandet att utgöra en speciell grupp skall, med andra ord, försvinna då den generation inte längre finns, vilken var med om förflyttningen. Men detta behöves givetvis inte betydligt att medvetandet om det karelska ursprunget också utplånas; det kommer att fortleva i traditionen, i sånger, sägner, ordspråk och symboler. Därmed är en säregen omflyttning och förvandling fullbordad. Även om klander kan riktas mot vissa drag i den kolonisationspolitik, som Finland bedrivit med tanke på de 450.000 karelarna och de 6.000 svenskarna (från Porkala-området) skall ingen kunna bestrida att statsmakterna dock presterat åtskilligt positivt på detta område, samtidigt med att krigsskadeståndet erlagts och återuppbyggnadsarbetet gått vidare.

virvelstormens centrum. Solen sken. Himlen var blå. Runt omkring stod en svart vägg.

Tyfonerna i människornas andliga värld kommer ibland som oväntade naturkatastrofer: plötslig sorg, frestelsestormar, förlamande olyckor, nederlag och motgångar. Men det finns ett stilla område även mitt inne i den virvelstormen med högvälvd himmel och klar sikt — den kristna människans trygghet i Gud.

Gud själv bor innerst i stormen.

"Han går på stormens vingar,
han far på dundrets vagn
och själva skadan tvingar
att tjäna dig till gagn."

Vad är det som sker i den heliga stillheten, i tyfonens "öga"?

Detsamma som skedde vid Genesarets sjö med Petrus.

Mästaren nämner dig och mig vid namn. "Simon, Johannes son."

Det gör han för att vi ska veta att vad han har på hjärtat gäller just oss personligen. Så kommer han till oss med sin stora gåva förlåtelsen.

Den inneslutes i hans innerliga fråga: "Älskar du mig?" — så sant som den frågan tvingar på knä, dömer och upprättar.

Då förvandlas Mästarens fråga: "Älskar du mig —" till ett utrop, en bekännelse från hans egen mun: Jag älskar dig trots allt. Jag är din frid och din kraft.

Och vi kan endast utbrista: "Herre, du vet allting; du vet att jag har dig kär."

Det betyder för din och min räkning — farväl åt alla de främmande herrarna. "Herren är min herde. Mig skall intet fattas."

Det innebär också detta: Herre, du vet allt det mörkaste mörka i mitt liv, mina bittraste nederlag och mina djupaste fall. Du känner till de grövsta bojorna som binder mig men också de nästan osynliga bojorna av tunnaste, finaste tråd. Men, Herre, du vet också någonting ljusst: att jag mitt i mitt förfall och min ojämna kamp mot övermakten har dig kär.

I den heliga stillheten med Mästaren ringer inte bara spröda sabbatsklockor utan också arbetsklockor. Det är där alltid fråga om en sammanringning till arbete: "Föd mina lamm!"

De kristna är inte kallade att bygga hyddor uppe på förklaringsberget, där det är dem gott att vara, och sitta och solbränna sig i evighetens ljusflöde. Nej, "föd mina lamm". Inte i första hand krona och silkesskrud utan tjänst, människotjänst. "Föd mina lamm!" "Var en herde för mina får!" — det är missionsorden och diakonikallelsen. Vi har intet val. Kristi kyrka är inget himmelskt vilohem utan en räddningsanstalt. När kärleken till Kristus börjar brinna, blir den till tjänst.

Politiska särmeningar i estnisk exilpolitik

De estniska flyktingarnas politiska aktivitet har under de senaste åren stadigt ökat. Våra estniska landsmän ha sålunda sammanslutit sig kring sina politiska kamporganisationer i Sverige, USA, England, Tyskland, Kanada, Australien och anorstades där det finns ett större antal ester. Som bekant har den västerländska världens ledande nationer USA och Storbritannien hittills icke erkänt den ryska annektonen av de baltiska staterna. Det estniska generalkonsulatet i New York med chargé d'affaires Johannes Kaiv som chef är fortfarande verksamt som Estlands officiella representation i USA. Samma är förhållandet med legationen i London under sändebudet Tormas ledning. Under det gångna året har även den västtyska förbundsrepubliken erkänt sändebudet Karl Selter som laglig estnisk representant i Bonn och i Kanada öppnades nyligen ett konsulat med minister Joh. Markus som erkänd estnisk representant. Minister Karl Selter är för övrigt även ackrediterad i Vatikanen och i Schweiz. Vidare har Estland officiella konsulat i Sydamerika — konsul Ferdinand Saukas i Sao Paulo och konsul Karl Ast i Rio de Janeiro. Det finns dessutom vissa utsikter att en estnisk representation inom kort även kommer att återuppstå i Frankrike. De estniska centralorganisationerna i de olika länderna ha till uppgift att understödja de diplomatiska representanterna i deras arbete samt att överallt belysa de baltiska frågorna. För att dessa uppgifter skola kunna genomföras på ett effektivare sätt, ha de olika centralorganisationerna bildat ett gemensamt organ i New York — Estniska Samarbetsbyrån. Samarbetsbyrån bildades strax efter årsskiftet 1952—53 och kommer att koordinera de olika medlemsorganisationernas verksamhet och samtidigt representera de estniska flyktingarna i hela världen. Det var på hr Kaivs initiativ som detta samarbetsorgan bildades. Amerikanerna hade nämligen framhållit behovet av kontakt med ett representativt estniskt organ.

Esternas politiska aktivitet kulminerade strax före Stalins död. Liksom hos alla flyktinggrupper finns även bland esterna olika politiska strömningar. Då det blev aktuellt att säkerställa den statliga kontinuiteten kolliderade de olika uppfattningarna på ett synnerligen olyckligt sätt med påföljd, att representanter för två olika politiska grupper samtidigt gjorde anspråk på presidentmakten. Enligt författningen utövas statspresidentens funktioner av premiärministern eller dennes ställföreträdare när presidenten själv är förhindrad att utöva sitt ämbete. Under krigstid är premiärministern (eller dennes ställföreträdare) förpliktad att senast under loppet av sex månader sammankalla en valnämnd bestående av premiär-

ministern, överbefälhavaren, ordföranden för högsta domstolen samt första och andra kammarens talmän. År 1944, alltså under den tyska ockupationen av landet, sammankallades valnämnden i hemlighet av prof. Jüri Uluots — det fria Estlands premiärminister. Valnämnden utsåg Uluots till ställföreträdande statspresident, som i sin tur utnämnde en underjordisk regering med advokaten Otto Tief som chef. Uluots flydde kort därpå till Sverige. Västerut flydde även justitieministern Johannes Klesment, finansministern Rudolf Penno och krigsministern Johannes Holberg, medan utrikesministern August Rei redan förut var bosatt i Stockholm.

Eftersom den politiska situationen i västerlandet då ej tillät en rekonstruktion av Tiefs regering och man föga visste om regeringschefens och övriga regeringsmedlemmars öden, intog man en avvaktande hållning. Prof. Uluots avled rätt snart i Stockholm utan att utnämna någon ny chef för resterna av Tiefs regering. Man följde då författningens bestämmelser, enligt vilken den äldste regeringsmedlemmen skulle uppehålla premiärministerns funktioner.

Nu efter nio år fann man, att behov förelåg för att garantier skapades för de statliga organens fortbestånd, detta i synnerhet som många ledande estniska statsmän dött under tiden. Förutom ställföreträdande statspresidenten prof. Uluots hade bl. a. även andra kammarens talman Otto Pukk, vice talmannen och finansministern Rudolf Penno gått bort. Regeringens äldste ledamot August Rei anklagades av valnämndens ledamöter — första kammarens vice talman Alfred Maurer och högsta domstolens vice ordförande Timo-

theus Grünthal — för att under de gångna åtta åren ha underlåtit att göra sin plikt att sammankalla den författningensliga valnämnden. Samtidigt uppmanades regeringens näst äldste medlem, försvarsministern Johan Holberg, att ofördröjligen sammankalla valnämnden.

Det kan nämnas, att estniska par-

August Rei

lamentsgrupper redan i början av förra året hävdade, att enda lagliga sättet för att säkerställa den statliga kontinuiteten vore genom valnämnden. Denna åsikt delades då även av regeringens äldste medlem hr Rei.

Minister Rei ändrade dock sedermera sin åsikt. Han framhöll nu att han själv enligt författningen i egenskap av ställföreträdande premiärminister hade rätt att inträda i presidentens funktioner.

Valnämnden skulle visserligen enligt författningen sammankallas inom sex månader, men väl att märka endast under krigstillstånd. Ett sådant tillstånd föreläge enligt hans uppfattning ej juridiskt sett mellan Estland och Sovjetunionen. Härefter for hr Rei till Oslo och bildade där själv en regering, den s. k. Oslo-regeringen, vars ställföreträdande premiärminister blev småböndernas ledare Joh. Sikkar och övriga ledamöter blev Tönis Kint (jordbruks och försvarsminister), Mihkel Truu-soöt (finansminister), Aleksander Varma (utrikesminister) och Gustav Suits (ecklesiastikminister). Den sistnämnde förklarade dock i Morgon-Tidningen, att han formellt ej tillhörde Oslo-regeringen, eftersom han ej avlagt någon ed till hr Rei. Han får sålunda betraktas såsom regeringsledamot som väl blivit utnämnd, men som ej tillträtt sitt ämbete.

Valnämndens ledamöter hade dock redan tidigare förklarat sig ämna fullfölja den andra linjen, d. v. s. sammankalla valnämnden för val av ställföreträdande president. De fingo därvid stöd av de estniska parlamentsgrupper som organiserats i den västerländska världen samt från alla centralorganisationer med undantag för Estniska Nationalrådet, som ensamt står bakom hr Reis regering. Likaså understöddes denna linje från huvudparten av den fria estniska pressen.

Valnämnden sammanträdde den 2 mars 1953 i Augustdorffs estniska flyktingläger i Tyskland. Nämnden bestod av Alfred Maurer (första kammarens vice talman), Timotheus Grünthal (högsta domstolens vice ordförande), generalmajor Johannes Soodla (t. f. överbefälhavare) samt Johan Holberg (sista regeringens näst äldsta medlem och försvarsminister). Parlamentets andra kammare var inte representerad då den saknar såväl talman som vice talman. Det förklarades, att eftersom de högre statliga funktionärernas redan nu glesa skara ständigt minskade på grund av täta dödsfall, var det av yttersta vikt att säkerställa de statliga organens kontinuitet genom val av en ställföreträdande president. Presidenten Konstantin Päts vidare öden voro okända, men det kunde anses sannolikt, att han på grund av hög ålder och vacklande hälsa ej längre vore vid liv.

Den 3 mars valdes vice talmannen i parlamentets första kammare, den kände advokaten från självständighetstiden Alfred Maurer av en enhällig valnämnd till ställföreträdande statspresident på sex år.

Alfred Maurer

Den nyvalde presidenten deklarerade omedelbart, att han icke ämnade till-sätta en ny exil-regering. Han gav den i hemlandet bildade Tiefska regeringen i uppdrag att fortsätta sin verksamhet. Eftersom premiärminister Otto Tiefs öden äro okända, erhöi försvarsministern Johan Holberg uppdraget att fungera som ställföreträdande premiärminister. Till övriga medlemmar utsågos Johannes Klesment (justitieminister) och August Rei (utrikesminister). Hitintills har hr Rei icke offentligent tillkännagivit, ifall han har för avsikt att kvarstå på sin post som utrikesminister i den Tiefska regeringen eller om han ämnar vidhålla sin linje såsom premiärminister i statspresidentens funktioner och därmed även Oslo-regeringens lagenlighet. Enligt uppgift ämnar Johan Holberg komplettera regeringen med jordbruks- och finansministerposterna. De tidigare innehavarna av dessa poster K. Liidak och R. Penno ha avlidit. Troliga kandidater till taburetterna äro småböndernas f. generalsekreterare Ilmar Raamot och agraren Aleksander Kütt, båda medlemmar i den amerikanska organisationen "Free Europe" och "Kommittén för fria Estland."

Den övervägande delen av de landsflyktiga esterna äro självfallet illa berörda av situationen med två regeringar.

K—l.

SOV-fest i Eskilstuna

Tvåhundra estlandssvenskar från Eskilstuna med omgivningar hade lördagen den 18 april mött upp till fest i gammal god stil i stadens godtemplarhus. Aftonens program inleddes med sång av en estlandssvensk manskvartett från Stockholm, varefter föreningens ordförande fil. lic. Elmar Nymän hälsade landsmännen och tillika föreningsmedlemmarna i Eskilstuna välkomna. Han erinrade i sitt anförande om att det var på dagen för jämnt tio år sedan den första flyktingbåten, med bl. a. honom själv som passagerare, lämnade Svensk-Estland. Nu efter nio—tio år ha de flesta funnit sig väl tillrätta och tillägnat sig en levnadsstandard, som är väsentligt högre än i hemlandet.

Vi ha emellertid inte glömt den gamla hembygden med dess grå stugor och grönskande lövängar och i våra tankar äro vi ofta tillbaka på stigarna i barndomslandet. Han erinrade vidare om SOV:s ansträngningar att bevara minnena från hembygden, vilket bl. a. yttrat sig i inköp av ett antal filmer från Estlands svenskbygder, som förevisades i omedelbar anslutning till anförandet. Dessa dokument, som föreningen med hjälp av sina medlemmars årsavgifter blivit ägare till, komma om något årtionde att vara av oskattbart värde.

Den trevliga samvaron avslutades med dans, som pågick till en bit in på småtimmarna.

Arrangörerna med hrr Bergman och Heldring i spetsen äro väl värda ett varmt tack för gott arbete.

Om fastighetsköp

Av Advokat Lars Östberg

Redaktionen har bett mig skriva något om köp av fastighet i Sverige, vilket jag skall försöka tillmötesgå.

Det är ju ett förhållandevis stort antal estlands-svenskar, som genom Rågöstiftelsens hjälp eller på egen hand förvärvat fastigheter, såväl jordbruksfastigheter som mindre lägenheter för att bereda sig utkomst av fiske samt rena bostadslägenheter. I ett flertal fall, då vederbörande köpare försökt klara av fastighetsköpet på egen hand, ha en del besvärligheter uppkommit, som kunna motivera en påverkan om vad man bör iakttaga, när man skall förvärva en fastighet.

När man beslutat sig för att inköpa en fastighet, som man anser vara för sitt ändamål lämplig, är det nödvändigt att göra en noggrann undersökning både av byggnadernas och markens beskaffenhet och av alla de förhållanden, som beröra fastigheten, såsom lån, utgifter till det allmänna och eventuella förpliktelser gentemot grannar. Och först och främst bör man givetvis förvissa sig om att man själv är behörig att köpa fast egendom, då detta icke är tillåtet för alla. Utlänning kan icke utan Kungl. Maj:ts tillstånd förvärva fast egendom i Sverige, men även svensk medborgare kan endast under vissa förutsättningar förvärva fastighet. Sålunda kan endast den, som kan styrka, att han är eller ämnar bli jordbrukare, förvärva jordbruksfastighet. Vidare kan fastighet icke alltid förvärfvas av förening eller av bolag. Därefter bör man förvissa sig om att den, som uppger sig vara säljare, verkligen är detta, så att man icke råkar ut för att betala pengar till någon, som icke är fastighetsägare. Även om man kan till polisen anmäla en bedräglig säljare, är det icke säkert, att man kan få tillbaka sina pengar.

Redan undersökningen av själva fastighetens beskaffenhet kan för den, som icke själv är byggnadskunnig, förorsaka en del svårigheter och medföra överraskningar, om man icke ser sig för. Säljaren är givetvis icke villig att upplysa om eventuella bristfälligheter, utan dessa måste man själv taga reda på. Det är nämligen så, att en fastighet försäljes "i befintligt skick", och sådana bristfälligheter, som efteråt upptäckes och vilkas fördöljande icke är att betrakta som svikligt förfarande, har köparen ingen möjlighet att begära ersättning eller att få köpet att gå tillbaka för. Man får aldrig lita på muntliga upplysningar, som säljaren eller hans ombud efteråt kan förneka. Givetvis är det icke möjligt att göra en noggrann undersökning t. ex. av beskaffenheten hos vattenlednings- och avloppsrör, men har man anledning tro, att dessa icke äro i fullgott skick, bör man vid köpekontraktets uppgörande taga in en bestämmelse om ersättning i händelse av brister eller eventuellt en bestämmelse om att köpet

skall gå tillbaka. Många gånger kan detta emellertid möta svårigheter, varför man bör vara så försiktig, att man låter undersöka allt detta, innan man skriver kontrakt och överlämnar köpeskillingen.

Vad sedan gäller de förpliktelser, som äro förbundna med fastigheten, i första hand lån mot säkerhet av in-teckningar i fastigheten, så kan man ju beträffande detta få upplysning genom det s. k. gravationsbeviset, som innehåller uppgift om samtliga in-teckningar. Säljaren är skyldig att tillhandahålla gravationsbevis rörande fastigheten. I detta finns även intaget sådana belastningar, som t. ex. att en elektrisk distributionsförening har rätt att draga ledningar över tomten, att en tidigare ägare får bo kvar i någon byggnad eller någon del av byggnaden och åtnjuta fri vedbrand m. m.

Det finns emellertid en hel del belastningar på en fastighet, som icke finnas angivna i gravationsbeviset. Det gäller sådana undantag eller förmåner, som tillkommit i samband med fastighetens bildande. En jordbruksfastighet har avstyckats från en större egendom och i samband därmed har bestämts, att till fastigheten skall höra fiske, strandrätt, rätt att taga vatten ur brunn på annans område o. s. v. Dessa uppgifter finnas på lantmäterikontoret för varje län, men de skola även finnas antecknade på den laga avstyckningskarta, som säljaren är skyldig att överlämna. På denna karta kan man ju även kontrollera, att den av säljaren uppgivna arealen är den riktiga. Vill man köpa en obebyggd tomt för att själv bygga sig en bostad, är det av särskild vikt att taga reda på byggnadsbestämmelserna för området, så att man icke plötsligt finner, att tomten icke får bebyggas eller endast bebyggas i mindre omfattning än man tänkt sig. Även dessa bestämmelser finnas tillgängliga hos lantmäterikontoret i länet eller på länsstyrelsen.

En alldeles speciell sak, som den bör komma ihåg, som skall köpa en fastighet inom Nacka stad, är den avgift till Danviken, som skall erläggas vid köp av de flesta fastigheter inom Nacka. Det händer mycket ofta, att säljaren icke upplyser om detta, och någon upplysning därom kan man heller icke få av gravationsbevis eller övriga handlingar. Det kommer därför som en obehaglig överraskning ett krav på betalning av en extra avgift på 3 % av köpeskillingen.

När man sålunda undersökt allt, vad som bör undersökas, är man framme vid kontraktsskrivning, som vanligen tillgår så, att man först skriver köpekontrakt, vari alla bestämmelser, som skola gälla mellan säljare och köpare beträffande fastigheten, tagas in. Därefter, när alla betalningar blivit fullgjorda, skriver säljaren ett köpebrev, där köpeskillingen kvitteras. Köpebrevet använder man sedan för att söka lagfart på fastigheten.

I köpekontraktet måste man taga in allt vad säljaren och köparen åtar sig genom överlåtelsen av fastigheten och de garantier och upplysningar köparen behöver.

Köpekontraktet skall sålunda innehålla:

- 1) Uppgift om säljarens och köparens namn.
- 2) Fastighetens riktiga beteckning.
- 3) Köpeskillingens storlek.
- 4) Uppgift om den dag, då köparen skall tillträda fastigheten.
- 5) Huru köpeskillingen skall betalas, varvid angives den s. k. handpenningen, vilka eventuella lån, som skola övertagas av köparen och huru dessa lån äro beskaffade samt den slutliga kontanta köpeskillingen, som skall betalas, när köpebrevet överlämnas.
- 6) Uppgifter om nyttjanderätter och belastningar (servitut) på fastigheten.
- 7) Huru skatter, avgifter för vägar, elektricitet och annat skall betalas. Därvid är regel, att alla sådana avgifter, som gälla för tiden före tillträdesdagen, betalas av säljaren och för tiden därefter av köparen. Det är sålunda avgörande för vilken tid avgiften gäller, icke tidpunkten när den förfaller till betalning.
- 8) Huru kostnaderna för lagfart skall betalas. Om icke något finns bestämt därom, delas dessa kostnader lika mellan säljaren och köparen, men vanligen bestämmes, att dessa skola bekostas av köparen.

9) Bestämmelse om brandförsäkring och hur man skall ordna, om eldsvåda skulle inträffa mellan dagen för köpekontraktet och tillträdesdagen.

10) Uppgift om alla de handlingar säljaren skall överlämna till köparen, såsom köpebrev, lagfartshandlingar, taxeringsbevis, gravationsbevis, brandförsäkringsbrev, kartor, ritningar m. m. Då det gäller köp av en tomt är det av vikt att få laga tomtkarta, ej blott en karts-kiss, och då det gäller köp av hyreshus är det av vikt att verkligen få ritningar över huset.

11) Vid köp av hyreshus skall köparen dessutom erhålla samtliga hyreskontrakt, och dessutom bör säljaren i kontraktet ange den hyressumma, som överenskommits med hyresgästerna. Skulle det visa sig att den verkliga hyressumman är lägre än som uppgivits, får man ju en mindre avkastning än man beräknat. Detta kan motivera en återgång av köpet.

12) Om säljaren samtidigt med fastigheten även säljer inventarier, skall särskild köpeskillning beräknas för fastigheten och särskild köpeskillning för inventarierna. Köpeskillingen för inventarierna skall icke sammanräknas med köpeskillingen för fastigheten utan bestämmelse därom skrives i särskild punkt i köpekontraktet. Detta har sin betydelse vid lagfartsansökningen, eftersom köparen icke skall betala lagfartsstämpel för inventarierna.

13) Köparens rätt till skadestånd, och säljarens rätt att häva köpet, om köparen icke fullgör sina betalningsförpliktelser.

Köpekontrakt rörande fastigheten skall upprättas skriftligen och med två vittnen. Det upprättas i två exemplar, varav säljaren och köparen får var sitt.

På tillträdesdagen, då den slutliga betalningen skall göras, skall mellan säljaren och köparen göras en avräkning av alla skatter och avgifter,

Gustaf Gustafsson 60 år

Den 13 mars fyllde förre chefen för den estlandssvenska flyktingförläggningen i Söderåkra Gustaf Gustafsson 60 år.

De estlandssvenskar som voro placerade på semesterhemmet i Djursvik, Söderåkra, komma alltid att minnas Gustaf Gustafsson som en chef, som gjorde allt som stod i hans makt att hjälpa oss till rätta och klokt lotsa oss genom de första svåra månaderna i det nya hemlandet. De uppskattade pratstunderna om kvällarna, då förläggningsschefen gjorde sig underrättad om de enskilda önskemålen och bekymren för framtiden komma alltid av oss att bevaras i ljust minne.

Ären ha svunnit hän och semesterhemmet fyller återigen sin ursprungliga uppgift. De vinddrivna tillfälliga gästerna på Djursvik från krigsåren ha blivit bofasta i sitt nya hemland — en del ha stannat kvar inom Söderåkra socken och många andra ha sökt lyckan på annat håll.

Jubilarens många estlandssvenska vänner ha på högtidsdagen sänt sin högt aktade förre förläggningsschef många varma tankar med tack för god och faderlig omvårdnad samt lyckönskningar för framtiden.

Anton Stahl.

så att köparen icke vidare behöver vara beroende av säljaren. Skulle säljaren icke fullgöra sin skattebetalning eller betalning av andra avgifter, går detta eljest ut över köparen. Det är av vikt att då även tillse, att försäkringsavgifter äro betalda, så att inte olyckshändelser inträffa, innan köparen hinner skaffa sig erforderligt försäkringsskydd.

När köparen så fått alla handlingar i sin hand, skall han söka lagfart vid den häradsrätt eller rådhusrätt, under vilken fastigheten hör. Därvid skall även betalas den skatt till staten, som kallas lagfartsstämpel och utgör 1 % av köpeskillingen eller av fastighetens taxeringsvärde, om detta är högre än köpeskillingen. Lagfart skall i stad sökas inom tre månader och på landet inom sex månader från den dag, då köpebrevet är daterat. Först genom lagfarten är köparen fullt säker om sitt förvärv. Innan lagfarten beviljats, har nämligen en oärlig säljare möjlighet att skaffa sig inteckningar i fastigheten, och om man skulle råka ut för en säljare, som sålt fastigheten även till en annan person, är man icke skyddad, förrän lagfarten beviljats. En senare köpare kan få bättre rätt till fastigheten, om han hinner söka lagfart först. Först i och med lagfarten kan köparen själv skaffa sig inteckningar i fastigheten för de lån han vill och kan taga upp.

De flesta fastighetsaffärer äro givetvis icke så besvärliga, som ovanstående beskrivning kan komma en att tro, men varje fastighetsaffär är en betydligt viktigare sak att genomföra än att gå in i en butik och tillhandla sig varor, varför man noga måste tänka sig för och skaffa sig alla de upplysningar och all den hjälp man kan vid affärens genomförande.

Minnen och intryck

från Hong Kong

I Kustbons artikelserie om estlandssvenskars verksamhet i fjärran länder återges i detta nummer intryck från den i många hänseenden märkliga miljonstaden Hong Kong. Författaren är ingenjör Bruno Strandberg från Reval, som under några år varit verksam som offertingenjör vid The Ekman Foreign Agencies (China) Ltd. i Hong Kong. Ingenjör Strandberg är f. n. med sin familj på väg till Sverige för att här fullgöra en försenad värnplikts-tjänstgöring.

När jag en dag i början av 1950 fick erbjudande att tillträda en plats vid avdelningskontoret för ett svenskt exportföretag i Hong Kong tog jag det först som ett gott skämt. Kriget i Korea var i full gång och jag kände inte det minsta lust att frivilligt bege mig till oroshärden i Fjärran Östern.

Sedan jag tänkt närmare på saken kom jag emellertid till en annan uppfattning och försökte intala mig att det nu för tiden är lika farligt var man än befinner sig.

Efter ett halvårs studier vid diverse svenska industrier satt jag så en vacker dag på ett SAS-plan på väg mot sydöstra Asien. Resan gick via Köpenhamn, Frankfurt, Zürich, Rom, Lydda (Israel), Karachi, Kalkutta till Bangkok, där jag fick byta plan för att nå mitt slutgiltiga mål — Hong Kong.

Efter tre dagars resa damp alltså flygplanet ned på Kai Tak's flygplats och jag befann mig i en av Österns metropoler där det vimlade av människor och sjöd av arbetslust.

Det gällde nu att finna sig tillrätta i denna nya miljö, som är en märklig blandning av orientalistiskt och västerländskt, en stad där administrationen är engelsk men mentaliteten en blandning av kinesiskt och amerikanskt.

I början kände jag mig som om jag hamnat i en myrstack, men efterhand hämtade jag mig från detta tillstånd av desorientering, som väl de flesta råka i vid ankomsten hit. Människotätheten i Hong Kong är ju oerhörd och staden är överbefolkad till bristningsgränsen. Alla trafikleder, gator etc. äro därför överbelastade och det är inte att undra på om gamla Hong Kong-bor se rött ibland när det blir för mycket "gult". Några kalla siffror kanske belysa problemet. Före kriget, 1939, uppskattades invånareantalet till c:a 1,6 miljoner, sedan sjönk det under den 3½ år långa japanska ockupationen till c:a en tredjedel samt steg strax efter kriget till förkrigsnivå. Hän-

delserna på fastlandet medförde att hundratusentals flyktingar sökte sig hit och siffran steg då till 2,4 miljoner 1951, men har stabiliserat sig kring 2,1 milj. f. n., vilket emellertid innebär kaos på bostadsmarknaden. Jag har själv sett rum, som inte bara delats i fyra vertikala sektioner utan dessutom horisontellt, varvid flera personer bodde i varje avdelning. En följd av överbefolkningen tycks vara ökning av tuberkulosfallen, som stigit med 50 %, ett problem, som vållar hälsovårdsmyndigheterna mycket huvudbry. Europeerna ha naturligtvis hyggliga bostäder, som i regel ligga i s. k. "residential areas", vilket dock icke innebär att dessa kvarter bebos av uteslutande utlänningar. Välståndet bland vissa kategorier av kinesiska affärsmän gör det möjligt för dem att betala de höga summor, "key-money", som de skrúpelfria husägarna, utnyttjande konjunkturen, kräva.

Vy över Hong Kongs hamn från Victoria.
Kowloon på motsatta sidan

Till de första mera markanta upplevelsorna höra kinesmiddagarna, som i början ha en betydligt större exotisk än kulinarisk tjusning. Det kinesiska köket anses ju allmänt jämsides med det franska som världens mest raffinerade, men det dröjer nog en tid innan man lär sig uppskatta alla dess otaliga finesser. Jag infann mig första gången punktligt vid det angivna klockslaget och konstaterade att jag var den första "utlänningen". Redan vid ingången till matsalen få gästerna en varm, parfymerad, fuktig handduk att torka händerna på. Sedan kommer värden och hälsar välkommen, man bjuds på drinkar och cigaretter och med ett "enjoy yourself" lämnas man åt sitt öde. Affärsmiddagarna äro efter europeiska mått jättestora med i regel flera hundra gäster, ofta t. o. m. ett tusental. Först efter några timmars väntan uppenbarade sig de sista gästerna och de europeer, som kände till kutymen — efter ytterligare en halvtimme var det dags att ta itu med den i början ganska kinkiga uppgiften att hantera ätpinnarna. Att jag var nykomling syntes tydligen, för jag fick även kniv och gaffel, vilka jag dock tappert undvek att begagna mig av.

En ordinär festmiddag består i regel av minst

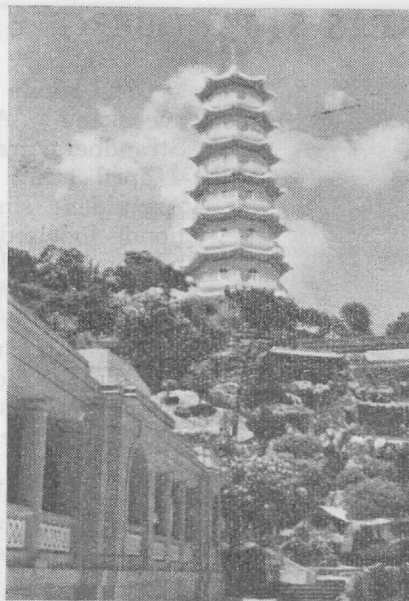
10—12 rätter och uppmärksamma grannar se till att man äter ordentligt. Från ett stort fat, som står i mitten av det runda bordet lägga de för en med sina ätpinnar, något som inte är särdeles aptitretande för oss med något annorlunda uppfattning om hygien. Den rätt som jag i början åt med största motvilja, hajfenssoppa, blev sedermera en av mina favoriträtter. Kinesmaten kan varieras i det oändliga och jag har aldrig varit på två middagar, som varit lika, med undantag av hajfenssoppan, som förekommer vid alla finare tillfällen. Efter desserten, som vanligtvis består av frukt, blir det ett abrupt slut, alla resa sig plötsligt och gå var och en till sitt. Dagen efter bör den ovane helst ha Samarin till hands.

Sydkineserna, eller kantoneserna som de även kallas efter Sydkinas största provins, äro öppna och vänliga, men anses ej vara särskilt pålitliga. Hong Kong-kineserna äro starkt påverkade av den västerländska civilisationen och ha i stor utsträckning förlorat sina genuint kinesiska egenskaper.

Kristna missioner äro mycket aktiva i Hong Kong, men majoritetens religion är en blandning av taoism, buddhism och vidskepelse. Man ser ofta kineser bränna offerpinnar, pappers-”pengar” och atrapper, som skola föreställa kläder, cyklar, husgeråd etc., allt för att hjälpa de bortgångna eller hålla onda andar på avstånd. Under firandet av det kinesiska nyåret — årets viktigaste fest i Kina — skrämmer man de onda andarna ordenligt genom att smälla av ”firecrackers”. Detta försiggår nästan oavbrutet under flera dagar och gör att man till slut önskar sig tusentals mil härifrån eller förbannelse över kinesernas seder. En annan form av vidskepelse, som alla bilister ha anledning att vara förtvivelade över, är kinesernas fatalistiska förakt för motorfordon. För att undgå de onda andar, som en del kineser tro att de ha tätt bakom sig göra de ett djärvt språng tätt framför bilen, varefter den förskräckte bilföraren i backspeglarna ser deras grinande ansikten, som uttrycker en enorm skadeglädje över att någon annan nu övertagit deras onda ande. Ofta nog misslyckas kinesen i sin avsikt och vill det sig illa kan bilisten få punga ut med en väl tilltagen summa pengar till den skadade eller eventuellt dödade släktingar. Med pengar helas alla sår och lindras all sorg.

Medan själva staden Hong Kong, som består av två delar — Victoria, belägen på ön och Kowloon på fastlandet — är ganska trist och inte kan skryta med några arkitektoniska sevärdheter, är Hong Kongs omgivning intressanta och omväxlande. Det finns underbara badstränder, pittoreska byar och romantiska vikar där stora djonkar och snabba sampaner ljudlöst glida fram påminnande om gångna tidens pirathistorier.

Längre inåt landet ligga de områden, som förvärvades under ett senare skede av koloniens historia och som därför kallas New Territories. Först här möter man en bit av det verkliga Kina. Landskapet består av vackra dalar och risfält där

Tiger Pagoda i Hong Kong

bönderna plöja med vattenbufflar och vada fram-åtböjda under skötseln av sina risplantor.

Under ett strövtåg nyligen passerade vi en dal, vilken bebos av buddhistiska munkar, som leva där i småkloster, av vilka en del äro öppna för besökare. I ett av dessa små kloster konfronterades vi med en förgylld munk, som lär ha suttit på samma ställe under de sista åren av sitt liv tills han dog och därefter förgylldes. Det var en makaber syn att se denna mumifierade människa sitta i sin karakteristiska ställning med benen i kors och stirra i ett fjärran intet.

Som tekniker och affärsman ställs man ibland inför märkliga problem, som ha sitt ursprung i kinesisk mentalitet. Ett exempel kanske belyser deras konservativa inställning och skepticism när det gäller nymodigheter.

En av mina första uppgifter i Hong Kong var att introducera en ny elektrisk motor, som var avsedd att ersätta en äldre typ, som hade varit mycket populär. Den nya konstruktionen hade samma hästkraftsantal och andra tekniska data, men var betydligt mer rationell fastän något mindre till de yttre dimensionerna. Reaktionen hos våra kunder var komplett oförståelse. Den nya motorn ”såg svagare ut” eftersom den var mindre och en särskilt fantasifull herre tyckte att ”it looks like a pig” (den ser ut som en gris!) Denna anmärkning syftade på den något långsmala formen, som ej ansågs estetisk ehuru den var tekniskt betingad och ändamålsenlig.

En artikel, som väl en gång blivit populär i Kina köpes kontinuerligt och kunderna resa ett oerhört motstånd inför försök att lansera något nytt. Kinesen baserar sitt omdöme på erfarenhet och har en artikel befunnits bra och tillförlitlig köper man den även om den är dyrare än konkurrentens och även om denne kan påvisa den nya varans överlägsenhet. Naturligtvis är detta en sanning med modifikation, då det annars ha-

ANDREAS STRANDBERG 70 ÅR

Den kände revalsvensken Andreas Strandberg firade den 4 april i sitt hem i Aspudden sin sjuttionde födelsedag. Jubilaren är född i Spithamn i Rickul och kom vid 17 års ålder till Reval där han fick anställning vid Nordiska Pappersbruket. Han arbetade inom detta företag under

åren 1900—1920, varav under de sista tolv åren som verkmästare vid elektriska kraftcentralen. Åren 1920—27 innehade han egen elektrisk installationsaffär i Reval. Sistnämnda år flyttade han till Sillamäe, där han hade en ansvarsfull post vid det svenskägda företaget Estländska Oljekonsortiet. År 1945 kom han så över Tyskland till Sverige.

Jubilaren har alltsedan ungdomsåren tagit livlig del i föreningslivet och den kyrkliga verksamheten i Reval. Han har sålunda under många år varit styrelseledamot i S.O.V., ledamot av kyrkorådet i Reval och är en av initiativtagarna till Kustbon. Det är bl. a. Andreas Strandbergs förtjänst, att svenska kyrkogården i Rahumäe på sin tid fick järnstaket, vilket han egenhändigt och utan ersättning förfärdigade på lediga stunder.

Jubilaren är änklings sedan år 1932 och far till tre barn. Äldsta dottern Ingeborg är gift med ingenjör Manfred Westerblom, Mexiko, sonen Bruno offertingenjör vid en svensk exportfirma i Hong Kong och yngsta dottern Alice gift med en lantmätare i Stockholm.

Alla som kommit i beröring med jubilaren känner honom som en utomordentligt präktig människa, alltid glad, vänlig och tillmötesgående. Han är trots sina 70 år ungdomlig och vital och är fortfarande dagligen i full verksamhet inom sitt yrke.

Kustbon och SOV ber i efterskott få framföra sina varma lyckönskningar.

de varit omöjligt att göra affärer här, men ändå utgör denna konservatism en viktig faktor i affärslivet.

Avslutningsvis vill jag framhålla, att ovanstående endast utgör några subjektivt färgade glimtar från ett land där problemen äro så omfattande att man behöver ett tiotal år för att lära känna folk och land någorlunda ingående. Man förväns ofta över diverse journalisters tvärsäkra omdömen och långtgående slutsatser i politiska, sociala och andra frågor, vilka slutsatser kommit till stånd efter några dagars vistelse på ort och ställe.

När jag nu snart lämnar Hong Kong, reser jag med den känslan, att "bamburidån" inom en inte alltför avlägsen framtid även kommer att omsluta detta västerlandets sista brohuvud i Kina.

Bruno Strandberg.

LYDIA PÖHL 75 ÅR

Fru Lydia Pöhl kan vid uppnådda 75 år blicka tillbaka på ett liv som bjudit på det mesta av glädje och sorg, framgångar och besvikelser. Hon har dock genom sin trygga förtröstan på Gud på ett beundransvärt sätt under livets alla skeden kunnat bevara sitt lugn och sin sinnesfrid.

På sin högtidsdag, som jubilaren på grund av ohälsa önskade fira i stillhet, sändes många hälsningar till det pöhlska hemmet i Stocksund. Kustbon, som alltsedan sin tillblivelse stått jubilaren nära, får härmed i efterskott med dessa rader celebrera märkesdagen.

Lydia Pöhl behöver väl knappast någon närmare presentation för Kustbons läsekrets, men hennes gärning, som oftast utförts i det tysta, har nog inte blivit tillräckligt uppmärksammas. Man kommer då i första hand att tänka på det arbete för vår stams och de farande sjömännens fromma som hon utfört under många år som maka till Hans Pöhl. Man får i samband härmed ej heller glömma hennes gärning som mor och sammanhållare av familjen efter fadern-makens frånfalle.

Lydia Pöhls trägna arbete bland sjömännen i Revels hamn vore värd en särskild artikel. Det kan här endast framhållas, att hon genom sin vänlighet och hjälpsamhet var som en mor för alla de sjömän som under årens lopp hade sina vägar till Sjömanshemmet i Reval. Så var t. ex. julfesten på Sjömanshemmet med riklig andlig och lekamlig spis alltid ett efterlängtat evenemang i Revels hamnkvarter, inte minst tack vare Lydia Pöhls varmhjärtade ledning.

Otaliga äro de estlandssvenskar som under årens lopp blivit omhändertagna i Lydia Pöhls gästfria hem. Där fanns alltid en sängplats och ett vänligt ord till övers för den besökande och hon hade alltid tid att hjälpa landsortborna till rätta i huvudstaden.

För de gångna årens rika gärning ber Kustbon att till Lydia Pöhl, som även är hedersledamot i S. O. V., få framföra ett varmt tack och önskan om en lycklig och fridfull ålderdom. A. A.

Min Kära Mor

Sofia Ahlberg

född den 29 mars 1890

har i dag den 5/4 1953 lugnt och stilla insomnat
å Norrköpings lasarett. Innerligt sörjd och
saknad av oss,

Son, Syskon samt släkt och vänner.

Min framtidsgård är ljus och lång
Den räcker bortom tidens tvång,
Där Gud och Lammet säll jag ser,
Och ingen nöd skall vara mer.

Vår kära Mor och Mormor

Anna Berggren

* 16 maj 1886

insomnade i dag i tron på sin Frälsare.
Djupt sörjd och saknad av oss, släkt och vänner

Stockholm den 21 februari 1953.

KATARINA och **JOHANNES**

MARIA och **JOHAN**

U. S. A.

OSKAR, **AGNETA** och **THURE**

Barnbarn. Barnbarnsbarn

De ha endast gått i förväg
Till ett mycket bättre hem,
Till ett land, där ingen gråter,
Där vår Gud hugsvalar dem.
Evig glädje få de njuta,
Och om seger sjunga de,
När de med den frälsta skaran
Samlas kring sin Frälsare.

Vår älskade Mor och Farmor

Gertrud Mark

Född den 15/8 1866 på Ormsö

Avled den 4/3 1953 på Rosenlunds sjukhem

Djupt sörjd och saknad av barn och barn-
barn samt släkt och vänner.

När inunder ägonlocken matta blicken
slocknat har,
när de kalla stela läppar oss ej längre
giva svar.

När den älskade och kära för oss ligger
blek och stum,
då vår vän vi måste bära bort till
gravens mörka rum.

Min käre make och vår käre bror

Johan Förberg

* 14 febr. 1894

† 20 april 1953

har stilla insomnat på Köpings lasarett.

Djupt sörjd och saknad av oss,
släktingar och vänner.

AGNETA

Maja Anders

Många kära gått förut till vårt rätta hem.
Vila njuter varje själ uti himmelen.
Varje tår är torkad av, striden tystnad ner.
Staven lagts ned, farväl man sagt, mötet står nu kvar.

Min älskade make

vår käre far

Johan Nyblom

född den 23/11 1906 på Ormsö

död den 12 april 1953

insomnade lugnt och stilla i tro på sin Frälsare.

Djupt sörjd och saknad och i ljusaste
minne bevarad.

MARIA

Ingvar, Sture, Lars

samt släkt och många vänner.

Ingen nöd bliver där,
Ingen sorg skall hjärtat hinna.
Inga tårar mer i himlens land,
Nej, vi skola där blott glädje finna.

Vår kära

Lena Hansson

född den 24/2 1871 på Nuckö

insomnade stilla den 5/4 1953 å Kustbo-
hemmet, Ramsö.

Sörjd, saknad och i ljust minne bevarad

av släkt och vänner.

Vår kära Mor

Helene Amalie Palmkron

f. Neuman

född den 17 april 1862 i Hapsal

död den 28 mars 1953 i Eskilstuna

Djupt sörjd av

ERNST

Barn. Släkt och vänner

Solen har dalat, dagen är slut
stilla är klappande hjärtat
Skönt är att vila från arbetet ut,
somna från allt som har smärtat.
Sov älskade mor i Din tysta grav.
Tack för all kärlek och godhet Du gav.

Vigde

GERHARD SPILLMAN
HELGA ESPLING

Köpenhamn den 2 maj 1953

Ett hjärtligt tack till alla dem som hågkommit mig med hälsningar och telegram på min 85-årsdag.

JOHAN HÖRNSTRÖM

Födda

Hans Torsten, född den 14 november 1952 i Stockholm, son till Maria Hemlin, f. Wahlberg och Sven Hemlin.

En dotter den 7 mars 1953, Sigrid Carlström, född Notman och Stig Carlström.

Förlovade

I Stockholm, julafton 1952 mellan Johannes Nyholm och Gull-Britt Nilsson.

I Nacka, den 2 april 1953, mellan Olle Örn och Ingerd Blomman.

Vigda

I Solna den 6 april 1953 mellan Lennart Carlsson och Ingrid Grönberg.

I Stockholm den 18 april 1953 mellan byggnadsing. Hans Kornblom och Anna Greta Norlin.

I Köpenhamn den 2 maj 1953 mellan civilingenjören Gerhard Spillman vid Asea i Västerås och Helga Espling från Rågö.

Döda

Fr. Sofia Ahlberg, f. 29 mars 1890 på Nuckö, avled den 5 april 1953 i Norrköping.

Änkefru Anna Berggren, f. Irman den 16 maj 1886 på Ormsö, avled den 21 februari 1953 i Stockholm.

Johan Förberg, född den 14 februari 1894 på Ormsö, avled den 20 april 1953 i Kungsör.

Fr. Katarina Hammerman, f. den 23 september 1868 på Ormsö, avled den 21 februari 1953 i Munkedal.

Fr. Lena Hansson, f. den 24 februari 1871 på Nuckö, avled den 5 april 1953 på Kustbohemmet, Ramsö, Waxholm.

Änkefru Kersti Heyman, född Branten den 7 april 1862 i Rickul, avled den 18 februari 1953 i Häverö.

Änkefru Birgitta Liljeros, f. Berggren, den 30 okt. 1893 på Ormsö, avled den 18 april 1953 i Stockholm.

Änkefru Gertrud Mark, f. Hammerman den 15 augusti 1866 på Ormsö, avled den 4 mars 1953 i Stockholm.

Johan Nyblom, född den 23 november 1906 på Ormsö, avled den 12 april 1953 i Stockholm.

Änkefru Anna Nyman, född Rant, den 20 juli 1872 på Nuckö, avled den 15 april 1953 i Habo.

Änkefru Helene Palmkron, född Neuman den 17 april 1862 i Hapsal, avled den 28 mars 1953 i Eskilstuna.

Änkefru Katarina Rönnberg, f. Alström den 7 december 1863 på Ormsö, avled i februari 1953 i Gustavsberg.

Anders Sjöman, född den 21 mars 1883 på Ormsö, avled den 1 maj 1953 i Rimbo.

Bemärkelsedagar

95 år

Ahlblom, Katarina, f. Grönman, 20 juni 1858, Ormsö.

80 år

Luhn, Lena, f. 23 juni 1873, Nuckö

Rönblom, Gertrud, f. Beckman, 2 juli 1873, Ormsö

Vidgren, Agneta, f. Alström, 10 juli 1873, Ormsö

Stahl, Eva, f. Jakobsson, 24 juli 1873, Rickul

75 år

Tolovikoff, Maria, f. Brus, 12 juni 1878, Odinsholm .

Borrman, Kersti, f. Heyman, 13 juni 1878, Rickul

Bergström, Maria, f. Vidgren, 8 juli 1878, Ormsö

Hamberg, Maria, f. Grönman, 30 juli 1878, Ormsö

70 år

Appelblom, Johan, f. 7 juni 1883, Ormsö

Lilja, Gertrud, f. Alström, 8 juni 1883, Ormsö

Alström, Gertrud, f. Hörnsten, 10 juni 1883, Ormsö

Preide, Lisa Rosalie f. Molloka, 10 juni 1883, Reval

Suurvee, Voldemar, 10 juni 1883, Reval

Brunberg, Kristjan, f. 26 juni 1883, Rickul

Jalajas, Herta Amalie, f. Holtz, 27 juni 1883, Reval

Schmidt, August Fredrik, 10 juli 1883, Nargö

Bergman, Maria, f. 18 juli 1883, Hapsal

Bäckman, Hans, f. 25 juli 1883, Ormsö

60 år

Hammerman, Maria, f. Åkerros, 12 maj 1893, Ormsö

Appelblom, Johan, f. 1 juni 1893, Ormsö

Strandberg, Olga Johanna, f. Pent, 1 juni 1893, Runö

Svärd, Hans, f. 2 juni 1893, Ormsö

Hallberg, Tina, f. 2 juni 1893, Rickul

Strandsten, Lovisa, f. Luks, 20 juni 1893, Rickul

Vesterström, Anders, f. 21 juni 1893, Ormsö

Tammerman, Elvine, f. Kranberg, 26 juni 1893, Korkis

Städ, Lars, f. 5 juli 1893, Ormsö

Blomberg, Paul, f. 11 juli 1893, Rickul.

Zeisig, Julius, f. 13 juli 1893, Vippal

Vesterberg, Lovisa, f. Schönberg, 15 juli 1893, Rickul

Einstein, Alexander, f. 17 juli 1893, Reval

Liljeros, Gertrud, f. 19 juli 1893, Ormsö

Lindqvist, Alfrida Emilia, f. Hallberg, 23 juli 1893, Reval

Sekobon, Alide, f. 26 juli 1893, Nuckö.

50 år

Vesterblom, Mathilda, f. 6 juni 1903, Nuckö

Palundi, Johannes, f. 19 juni 1903, Rickul

Söderholm, Eduard, f. 28 juni 1903, Nuckö

Rosenberg, Rosette, f. Blomkvist, 30 juni 1903, Rågö

Ellerbusk, Matts, f. 11 juli 1903, Runö

Fagerlund, Agneta, f. Holm, 15 juli 1903, Runö

Svedberg, Lars, f. 25 juli 1903, Ormsö

Dyrberg, Johanna, f. Talberg, 28 juli 1903, Rickul

Antsvee, Alide, f. Stubender, 29 juli 1903, Nuckö

Till alla mina kära vänner som så vänligt ihågkommit mig på min 75-årsdag, ber jag på detta sätt få framföra mitt allra hjärtligaste tack.

LYDIA PÖHL